

1. **בבא בתרא יד, ב**

סידרן של כתובים: רות וספר תהלים, ואיוב ומשלי, קהלת, שיר השירים וקנינות, דניאל ומגילת אסתר, עזרא ודברי הימים. ולמ"ד: איוב בימי משה היה, ליקדמיה לאיוב ברישא! אתחולי בפורענותא לא מתחלינן. רות נמי פורענות היא! פורענות דאית ליה אחרית; דאמר רבי יוחנן: למה נקרא שמה רות? שיצא ממנה דוד שריהו להקב"ה בשירות ותושבחות. ומי כתבן?... שמואל כתב ספרו ושופטים ורות.

רש"י

רות תהלים איוב כו' – רות קדמה צימי שפוט הקופטים תהלים דוד למכן והוא קדם לאיוב כמ"ד צימי מלכת שצא היה ואחר כך שלקה ספרי שלמה: למ"ד איוב צימי משה היה – לקמן: רות נמי פורענותא היא – רעב וגלות ומיתת אלימלך וצניו: דאית ליה אחרית – סוף הפורענות נהפך לאחרית ותקוה שילא דוד משם: שמואל כתב ספרו וספר שופטים – שכולם קדמו לו ועמד וכתב ספרן ומה שעלתה לישראל צימיהם וכן רות שהיתה צימי הקופטים:

חידושי אגדות למהר"ל

פורענות דאית ליה אחרית, פ"י שהפורענות שהיה בתחלה היה כדי לגלגל דבר זה שיצא מלכות בית דוד, וזהו לשון פורענות דאית ביה אחרית, דהיינו אחרית טוב, כי אם לא היה רעב לא הלכו לשדה מואב ולא נשאו מואביות ולא היה אחרית טוב, ולפיכך ג"כ ההתחלה טובה היא, אבל גבי איוב לא היה ההתחלה של הפורענות בשביל האחרית, ודבר זה מבואר.

2. **רות רבה (לרנו) פרשה ב**

אמר ר' זעירא המגלה הזאת, אין בה לא טומאה ולא טהרה, לא איסור ולא היתר, ולא נכתבה אלא ללמדך כמה מתן שכר טוב לגומלי חסדים.

3. **זהר חדש, מגילת רות לא, א**

א"ר יוסי בן קסמא תמיה אני אם מגילה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע דוד שבא מרות המואבית.

4. **יבמות עו, ב - עז, א**

מתני'. עמוני ומואבי אסורים ואיסורן איסור עולם, אבל נקבותיהם מותרות מיד...
גמ'. מנא ה"מ? א"ר יוחנן, דאמר קרא: וכראות שאול את דוד יוצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי, ולא ידע ליה? והכתיב: ויאחבהו מאד ויהי לו נושא כלים!... ה"ק שאול: אי מפרין אתי, אי מזרח אתי? אי מפרין אתי - מלכא הוי, שהמלך פורין לעשות דרך ואין ממחין בידו, אי מזרח אתי - חשיבא בעלמא הוי... א"ל דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו! מ"ט? דקאתי מרות המואבית. א"ל אבנר, תנינא: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית. אלא מעתה, ממזר - ולא ממזרת! ממזר כתיב, מום זר. מצרי - ולא מצרית! שאני הכא, דמפרש טעמא דקרא: על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, דרכו של איש לקדם, ולא דרכה של אשה לקדם. היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים, ונשים לקראת נשים! אישתיק. מיד: ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם, התם קרי ליה נער, הכא קרי ליה עלם! הכי קא אמר ליה: הלכה נתעלמה ממך, צא ושאל בבית המדרש. שאל, אמרו ליה: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית. אקשי לחו דואג כל הני קושייתא, אישתיקו. בעי לאכרוזי עליה, מיד: ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש. וכתיב: יתר הישמעאלי! אמר רבא: מלמד, שחגר חרבו כישמעאל ואמר: כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב, כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית.

5. **מגילה י, ב**

אמר רבי לוי ואיתימא רבי יונתן: דבר זה מסורת בדינו מאנשי כנסת הגדולה: כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער. ויהי בימי אחשורוש - הוה המן, ויהי בימי שפט השפטים - הוה רעב.

6. **תורה תמימה הערות, רות פרק א, הערה א**

כתבו המפרשים בטעם הוראה זו בלשון ויהי בימי, משום דכיון דמייחס הכתוב את הזמן לאנשים, אשר באמת אין הזמן שלהם, אלא הוה ליה לייחס המאורע למספר שנים ידועים וכמש"כ כזה כ"פ בתורה ובנביאים, אך מכיון דבאותו הזמן היתה עת צרה, ומאת הקדוש ברוך הוא לא תצאנה הרעות, כי הכל בסבת מעשה בני אדם, לכן יחסו הזמן לאנשים אשר הם אשמים בתוצאת הסבות, וכן הכא בא הרעב בסבות שונות שגרמו אנשים כפי שיתבאר בדרשות הבאות. ובזה א"ש מסקנת הגמ' שם אלא אמר רב אשי כל ויהי כו' ויהי בימי וכו' ע"ש:

7. **בבא בתרא טו, ב**

וא"ר יוחנן, מאי דכתיב: ויהי בימי שפוט השופטים? דור ששופט את שופטיו, אומר לו: טול קיסם מבין שיניך, אומר לו: טול קורה מבין עיניך; אומר לו: כספך היה לסיגים, אומר לו: סבאך מהול במים.

חידושי אגדות למהר"ל

דור ששפטו וכו'. ר"ל שהיה הדור בלתי מסודר לגמרי וכאשר אין כאן סדר אין אחד מקבל מאחר, וכל זה מפני שהיה קודם שיצא אל המציאות המלכות, כי המלכות הוא הסדר אשר מקבלים מן המלך וקודם שבא המלכות אל העולם היה ההעדר אל זאת המדריגה ולא היה שום סדר, וכמו כן הוא עתה בזמנינו וזה שאמרו בפרק חלק (סנהדרין צ"א) ואין תוכחה שאין אחד מקבלרות - פתיחה מאחר, וכל זה מפני שהוא קודם שבא המלך המשיח שיסדר הכל, קודם זה הוא ההעדר, הכל בלתי מסודר סדר. רק אקוה אל הש"י כי קרוב הוא שכבר הגיעו כל הסימנים אשר ראויים לזה וגם חוצפה ירבה שהוא הסימן המובהק ודבר זה נגלה נמצא שהוא בדור הזה עד שאי אפשר שיהיה אחר.

8. **בבא בתרא צא, ב**

עם המלך במלאכתו ישבו שם - זו רות המואבית שראתה במלכות שלמה בן בנו של בן בנה, שנאמר: וישם כסא לאם המלך, וא"ר אלעזר: לאמה של מלכות.